

Horecký zpravodaj

Červen 2002

Číslo 7. (2/2002)

INFORMACE OBECNÍHO ÚŘADU

Oprava komunikací

Začátkem června byly dokončeny práce firmou SaM Litomyšl na opravách poškozených úseků komunikací v obci. Firma zvolila technologii penetrace a zásypu. Na opravu obalovačkou by obec neměla peníze a tato varianta byla nejpříjemnější.

Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, konaných ve dnech 14. a 15. 6. 2002, z volebního okrsku Horky

Ve volebním seznamu bylo zapsáno 89 voličů, čtyřem z nich byly vydány voličské průkazy, tedy volit mělo možnost 85 voličů. K volbám se dostavilo 58 voličů, což je 68 %. Byly voleny následující strany s počtem hlasů:

č.	název strany	počet hlasů
1	Národně demokratická strana	1
3	Česká strana sociálně demokratická	11
6	Volba pro budoucnost	1
11	Republikáni Miroslava Sládka	1
13	Česká strana národně sociální	1
16	Strana venkova	5
21	Sdružení nezávislých	2
22	Občanská demokratická strana	17
23	Komunistická strana Čech a Moravy	3
25	Koalice KDU-ČSL, US-DEU	15
28	Strana zelených	1

Největší počet hlasů dostala ODS – celkem 17, což je 29 % všech hlasů.

Plynofikace

Po dlouhých průtazích jsme konečně dostali projekt plynofikace naší obce. Po zdržení, způsobeném změnou zadání regulační stanice, jsme spolu s Českými Heřmanicemi a Bohuňovicemi zaplatili projekt plynofikace (cca 35.000 Kč na obec) a získali kompletní dokumentaci včetně domovních přípojek. Celá akce pro Horky, Netřeby a Bohuňovice má rozpočet 6 milionů Kč. Po dohodě zúčastněných obcí bude jednání pokračovat až po podzimních komunálních volbách, kdy nová zastupitelstva budou rozhodovat o pokračování příprav na zahájení akce.

Josef Pechanec

REKONSTRUKCE HÁJOVNY

Sbor dobrovolných hasičů ve spolupráci s obecním úřadem dokončil rekonstrukci střechy a areálu hájovny. Práce začaly již v zimě, kdy se těžilo dřevo na vazbu, připravovaly se sloupy na osvětlení a vyklízela se půda hájenky. Velké množství brigádnických hodin aktivních členů hasičů i nečlenů sboru přineslo své ovoce a 20. června jsme mohli říci: „Je hotovo.“ Škoda jen, že nepřišlo pomoci více lidí. Přesto však si myslíme, že můžeme být pyšní na vybudované dílo, neboť v málokteré obci se najde hrstka nadšenců ochotných pracovat na společném díle.

*Sbor dobrovolných hasičů
Josef Pechanec, starosta obce*

V prvním pololetí roku se dožili významného životního jubilea tito naši spoluobčané

- 14. 2. Marie Jandíková
- 19. 6. Marie Kalašová
- 20. 6. František Huryta

Všem jubilantům jménem občanů i obecního zastupitelstva ještě jednou srdečně blahopřejeme.

Marie Procházková

JÓ, TŘEŠNĚ ZRÁLY, SLADKÝ TŘEŠNĚ...

Václav Müller

Paní učitelka Kubátová, šťabajzna, co jsme ji měli z jazyka českého, jezdila do cerekvické měšťanky z Bohňovic Švábenicemi na kole. To jsme jí záviděli! My, Horečáci, museli mazat do školy třeba v dešti ty skoro čtyři kilometry po svých polních cestách. Dnešní silnice se začala stavět až někdy po válce. Tehdy, ve třiačtyřicátém, jsme se nemohli dočkat jara, až sluníčko blátivou červenici konečně vysuší.

Jaro přišlo – uteklo jako to letošní – a byl tu konečně červen a na dohled prázdniny. Ale ještě před nimi tu byla nad Hlíňákem třešňová alej! Denně jsme obhlíželi koruny, jestli se už plody červenají.

„To by bylo nadělané škody, kdyby třešně dozrály až o prázdninách!“ mudroval jednou Lada Němců.

„Neboj, ještě se jich dožijeme!“ přesvědčoval ostatní optimisticky Pepa Lichtenberků z Horního konce. A měl pravdu.

Protože němečtí okupanti zabrali pro své děti naši hrušovickou měšťanku, muselo být v Cerekvici organizováno vyučování pro české děti střídavě. Jeden týden chodili mrňousi z národní školy dopoledne a my, starší z měšťanek, odpoledne. Druhý týden to bylo obráceně. A to se nám, Horečákům, právě hodilo. Kolem sedmé ráno nebyl čas na trhání třešní, zato odpoledne stačilo vyjít o něco dřív a člověk měl za chvíli plné kapsy. Pak se trhalo za košili, na břicho. A tam se jich vešlo!

Já je tehdy potřeboval nejen na cestu, ale i do školy. Dát paní učitelce aspoň několik hrstí. Lýtka se mi pomalu zapalovala – při pasení hus na Drahách jsem se pokoušel sesmolit pro ni milostné veršičky – ne, samozřejmě že jsem nenašel odvahu jí to prozradit nebo dokonce jí je dát! Ale třešně? – to bylo něco jiného. To jí k ničemu přece nazavazovalo!

Jó – třešně zrály, sladký třešně zrály a my, jako špačci, rovnou do korun... Tedy já na strom né! Vždycky jsem měl nějaké to kilo váhy navíc, takže jen ohnout kloník a trhat jenom odtamtud, kam jsem dosáhl. Nebo posbírat nad'obané od špačků, válející se na zemi v trávě... Ve výborné náladě hodujeme, plníme kapsy i košile sladkými plody, střílíme po sobě peckami – inu, jak to dovede bezstarostné mládí – právě na cizím...

„Sadař!“ – rozčísil polední pohodu Pepíkův výkřik.

Zatím co ti šikovní naskákali ze stromů do blízkého žita, já byl sadařem chycen rovnou za límec.

„Co ty, kluku, tady děláš?“ zahřímá vousatý děda rovnou do mých uší a já se jeho otázce divil. Vždyť to přece viděl!

„Já – já...“ docházelo mi, že jsem v průšvihů.

„Já! Já! – Ty třešně mi zaplatíš!“ přímo soptil zlostí a mně spadlo srdce rovnou do kalhot.

„Zaplatím, prosím... a kolik?“ – aby bylo jasno: ten rok pronajala obecní rada tuhle alej tomuhle dědovi, byl tedy majitelem...

„Ty zaplatíš? Jak může venkovský kluk...“ asi odhadoval, že peníze jaksi nevlastním.

„Ale já su z Brna – na Horkách bydlím u strýce. Prosím vás, já vám zejtra donesu dvacet korun, jen to na mě strýcovi neříkejte... já už to nikdy neudělám...“ škemral jsem a musel vypadat dost zděšeně.

Děda takový průběh dialogu zřejmě nečekal. Zamyslel se a pak povídá: „Tedy zejtra! Já tady na tebe počkám. Ale když nepříjdeš, tak si mě nežádej...! – A teď maž, ať nepříjdeš do školy pozdě!“ zavelel, konečně mě pustil a já mazal k nedalekým lipám, kde v obilí na mě kluci čekali. Cestou jsem vytrousil i ty třešně, co jsem měl za košilí.

„Ty seš ale vů!“ klasifikoval mou situaci Jarda Kopeckejch, když jsem ostatním odvyprávěl, na čem jsme se se sadařem dohodli.

Neměl jsem peníze. Musel jsem si stejně tenkrát strejdovi Ladikovi o ně říci. Ať mi, chudák, odpustí, že jsem mu nalhal, že je nutně potřebuju na sešity do školy.

Druhý den, už dlouho před polednem, jsem chodil pod třešňovými kloníky a čekal. Na stromy se neodvážil ani podívat, natož si nějakou třešni utrhout. Báł jsem se sesbírat i ty po špačcích, co se smály v trávě. V hrsti jsem svíral ušmudlanou dvacetikorunu – ale sadař pořád nešel. Nad hlavou se mi třepotal zpívající skřivan – v mé duši bylo teskno. Za chvíli půjdou kolem kluci – a já, se svým pokáním... a tou dvacetikorunou... Přišli!

„Vybodni se na něho! Ještě mu chceš dávat peníze...?!“

„My se můžeme na ty jeho třešně...“ Kunik vytáhl z kalhot – no, víte co – a všechny třešně popadané pod stromy jsme svorně pomohli...

Mě jen mrzelo, že pro svou milovanou učitelku Kubátovou nemám nic sladkého...

P A M Ě T I

Jan Morávek

V tomto příspěvku bych se chtěl zmínit, jak se v naší obci rozvíjel život v tom poválečném období v letech 1945 – 1948. Po odchodu sovětských vojsk se život v obci velice rychle znormalizoval a najel do vyjetých kolejí

pravidelného pracovního rytmu zemědělské vesnice. Zemědělské práce se nedají odložit, mají svůj čas, který nelze zmeškat. Spasená a koňským trusem pohnojená luka žádné práce nevyžadovala, zato dozrávající obilí ano. V obci pracoval jeden samovaz, asi tři nebo čtyři odkládací obilní stroje zvané *hrabicovky*, ale většina obilí čekala na travní žací stroje, upravené na odkládání hrstí. Na další práce bylo již zapotřebí lidských rukou. Jelikož v obci nebyli žádní kolaboranti a udavači, nebylo nutno, aby zde zasahovala ruka spravedlnosti. Ne všude ale tomu tak bylo. Před několika lety jsem se dozvěděl o výroku, který měl po válce říci Němci dosazený hejtman v Litomyšli. Nevím, zda to měl být pan Odolen Selge, kterému musel uvolnit místo v roce 1942 pan Karel Košta, anebo někdo jiný, ale ten výrok vyzněl asi tak, že kdyby ta anonymní udání, která na hejtmanství dostával, neházel do koše, kolik lidí litomyšlského okresu by okusilo „slasti“ nacistických táborů. U nás v krátké vyšetřovací vazbě byl jen Josef Jaroš, jako Němci dosazený správce v čp. 1. Jelikož se ale nedopustil ničeho, čím by porušil zákon, byl zakrátko propuštěn. Pan Václav Bečička, majitel zbytkového statku, se na Horky již nevrátil. Svůj vlastnický podíl převedl na své syny, druhá polovina zůstala paní Bečičkové. Správce pan Jaroš byl vypovězen. Kampelička v Českých Heřmanicích po dohodě s místním národním výborem jmenovala na statek správce p. Václava Záleského z čp. 33. Se souhlasem paní Bečičkové byl statek pronajat. Převážnou většinu polí si pronajali horečtí občané včetně budov, tj. stodoly a skladovacích prostor v podkroví stájí, něco málo občané Pekel.

Začíná se rozvíjet spolkový život. V obci je založeno strojní družstvo, čítající 39 členů. Pod hlavičkou družstva zakoupil p. Josef Mikulecký starší traktor německé firmy Lanz, zvaný *buldog*. Družstvo pak zakoupilo starší přívěsný traktorový vlek a pluh od firmy Bächer. Jedenáct členů strojního družstva vytvořilo jakousi dceřinou společnost – traktorové družstvo – a zakoupilo nový traktor Škoda 30, vlečný přívěsný vůz Melichar, později byly přikoupeny ještě diskové brány a samovaz značky Knotek. Traktor byl v péči hlavních řidičů, kterými byli pánové Josef Bečička, čp. 38, a Josef Rovenský, čp. 4, příležitostnými pak František Huryta a Jan Morávek.

Znovu se také roztočila kola Podhoreckého mlýna. Dva páry válců a pár křesaných kamenů začaly zpracovávat obilí na mouky a krmné šroty. Majitel mlýna p. Václav Sýkora zařízení zmodernizoval. Mlýnské kolo, typu vrchní korečník, které spolu s elektromotorem tvořilo hnací jednotku, již neotáčelo dubovou hřídelí, ale ocelovou. Také paleční kolo, které převádělo pohyb na hlavní transmisi, bylo nahrazeno soukolím se šípovým ozubením. Vysévací válec, po mlynářsku zvaný *cilindr*, nahradil rovinný rolnový vysévač, nová reforma na čištění krupic a výtahy, to vše značně zkvalitnilo výrobu a usnadnilo práci. K dokonalejší práci chyběla pouze michačka. Tuto práci

vykonával pan otec ručně. Mouky se míchaly ve velké truhle a jako nástroj sloužila dlabaná dřevěná lopata, zvaná *voršouch*. Tato lopata se používala i v zemědělství k odhrnování obilí při mláčení a čištění a dost možná že v některé chalupě by se i našla. Mlýn pracoval ještě nějakou dobu po znárodnění, kdy se jeho kola definitivně zastavila jako u většiny všech ostatních, a dnes co by rekreační objekt je památkou minulých časů.

Byla znovu obnovena činnost tělovýchovných spolků Sokol, Orel a Junák. V roce 1947 u hájenky se uskutečnila opět, bohužel však naposledy, sokolská besídka. Cvičily se sestavy na nadcházející sokolský slet, jak prostná, tak i náradí, cvičilo se za doprovodu komorního souboru místních hudebníků. Po cvičení byla zábava, ke které vyhrávala kapela p. Duška z Netřebí. Tato besídka byla labutí písni nejen za tímto druhem zábav, ale i za činností jmenovaných spolků celkem. Příští rok 1948 mimo jiné zásahy činnost těchto spolků ukončil na dlouhou dobu. Labutí písni bylo i poslední divadelní představení místního divadelního spolku v roce 1946. Někteří naši divadelní ochotníci ještě nějaký čas účinkovali v divadelním spolku v Českých Heřmanicích, ale u nás se již tato činnost neobnovila.

V roce 1946 vyhlásila vláda dvouletý plán obnovy státu a v rámci tohoto plánu proběhla akce „telefon do každé obce“. Také k nám. Podél cesty k Cerekvici, říkám cesty, silnice tehdy ještě nebyla, vyrostla řada telefonních sloupů propojených vodiči a naše obec dostala spojení s okolním světem. Telefonní hovorna byla umístěna u obchodníka p. Ladislava Beránka. Zdá se téměř neuvěřitelné v době mobilních telefonů, že se tato akce u některých občanů setkala s nepochopením. *Na co prý telefon, vždyť do Heřmanic to není přece daleko*. Shodou okolností ale právě jeden z odpůrců byl první, kdo telefon potřeboval.

V roce 1946 proběhly volby do Ústavodárného národního shromáždění. Povolené čtyři strany Národní fronty rozpoutaly mohutnou volební kampaň. Plakáty s různými demagogickými hesly, někdy i nevkusnými, zdobily nejen vývěsní tabule, ale i dveře a vrata domů, popřípadě jiná nevhodná místa. Vzpomínám si na satirickou rýmovačku spisovatele Jaroslava Žáka, uveřejněnou, tuším, ve Svobodném slově, ze které mi v paměti uvízlo toto čtyřverší: *Co Žizka palcátem, to demagog dnes hubou. Na frontě národní se čtyři strany rubou*. U nás ale kampaň, pokud si vzpomínám, proběhla celkem v klidu bez vášní a emocí. A jak dopadly volby? Nahlédneme-li do místní kroniky, tak nám zápis říká, že ze 159 vypsanych voličů se voleb zúčastnilo 146 osob. Nevolili vojáci, kterým byly voličské průkazy zaslány na vojnu, a pět voličů se nezúčastnilo pro stáří a nemoc. Výsledky voleb byly následující:

národní socialisté	61 hlasů
lidovci	61

Naše obec se tím dostala do ostré kritiky některých okolních obcí, ve kterých levicové strany měly většinu. Byli jsme označeni za kolaborantskou obec, která hlasovala pro návrat Němců. Kolikrát jsem si položil otázku, na kterou jsem nenalezl odpověď: Jaký by byl asi osud našeho státu, kdyby obcí s takovými výsledky bylo více?

Silnice a vodovod, to jsou hlavní priority rozvoje obce. Po delším uvažování, zda přijmout nabídku Bohuňovic a připojit se na zdroj pitné vody ze Švábenic, byla dána přednost výstavbě silnice. Obec měla tehdy jedinou přístupovou komunikaci s tvrdým podkladem pouze k Netřebí, ostatní byly polní cesty, za nepříznivého počasí neschůdné. Projekt silnice do Švábenic byl vypracován již před válkou. Nynější projekt počítal se spojnici Cerekvice – Horky – České Heřmanice. První zklamání po vypracování projektu zaskočilo občany v tom, že silnice obec pouze protne, čímž místní komunikace zůstanou ve stávajícím stavu, tedy prašné cesty. Další problémy nastaly s vyřešením směru k Českým Heřmanicím. Pokud si vzpomínám, byly navrženy tři trasy. Od Červeného hliňáku, nebo jak se dnes říká – od lesíčka k Cerekvici, se měla trasa odklonit vpravo do vsi mezi čp. 37 a 50, dále pokračovat mezi čp. 15 a 16, dále pak buď vpravo na hráz Velkonetřebeského rybníka anebo vlevo na cestu směrem od Podlázně. Třetí trasa měla tvořit obchvat obce až za čp. 6 také směrem na Podlázně. O směry se vedly veliké debaty, jak odborné, které se týkaly finančních nákladů, tak i stoupání a jiných parametrů komunikace, ale také neodborné, které byly spojovány více s výkupem jednotlivých pozemků, a tak, i když si nejsem po tolika letech jist, domnívám se, že konečný projekt nebyl nikdy vypracován. Přesto se s výstavbou silnice začalo v roce 1947 a to právě ve zmiňovaném lesíčku. Veškeré práce se prováděly ručně náradím, které bylo dodáno Správou silnic. Odkopaná zemina se převážela na stavebních tučkách a dvoukolových kárách. Jediný stroj byl již dříve zmiňovaný traktor Škoda 30, který v rámci záběhu pechoval budoucí silniční těleso. V lesíčku bylo nutno odvoztit veliké množství materiálu, protože silnice byla zakrojena do velkého břehu. Vlevo v lesíčku je ještě patrná stará původní cesta, tedy kocmany a koleje od ráfových vozů. Silnice pokračovala téměř souběžně s původní cestou, teprve před vrcholem Záhořanského kopce dostala současný směr. Původní cesta byla odkloněna vpravo a končila v Cerekvici u Košnarů. Na stavbu byl později přidělen starší buldozer, který urychlil planýrku, ale ostatní práce čekaly na lidské ruce. Traktorové sklopné vleky nebyly, nakládání, skládání a ukládání štětu byly ruční práce. Převážnou většinu práce vykonávali místní občané navíc při svém zaměstnání anebo po zaměstnání. Ukládání štětu prováděli pracovníci ze Sloupnice a částečně se na

něm podílel i p. Ladislav Beránek. Lámání kamene prováděl p. Jan Kopecký ml., dopravu obstarávaly oba horecké traktory. Funkci parťáka vykonával p. Ladislav Dlouhý. Nevím, jaké důvody vedly k tomu, pravděpodobně to bylo z důvodu dopravy materiálu, že se stavba přestěhovala na druhou stranu a začalo se stavět od Cerekvice. A tak se stalo, že, když koncem 40. let byla stavba zastavena, silnice byla hotová na katastru obce Cerekvice, na horeckém katastru pouze polovina nezpevněného štětu a rozježděná planýrka. Silnice byla dokončena koncem padesátých let, ale pouze k lesíčku. Od něho ke vsi zůstala původní stará úzká cesta, upravená penetrací a převzatá Správou silnic.

Únor roku 1948 přinesl jiné starosti, jiné problémy, nebyla to pouze silnice k Horkám, která nebyla dokončena, ale to už je zase jiná kapitola.

V článku byly použity údaje z místní kroniky a dále svými vzpomínkami přispěli pan Zdeněk Hudeček z Horek a paní Ludmila Prokopová z Vinic.

Válečný deník Františka Huryty z Horek čp. 8 z let 1914 – 1915

(dokončení)

k otištění připravil Milan Novotný

28. ruského února [13. března 1915] přišel ke mně na fátěru jeden mladý Čech Kuželák. Byl tu jen půl měsíce, nelíbila se mu u nás strava, šel na staré místo. Já bych nerad v tom handloval. 29. března dostal jsem z domu kartku, která mě velice potěšila.

26. března zabilo v lese dřevo Fikejzova chazáje, prvního dubna ho pochovali. Že nebyl zaopatřen sv. svátostí, ani předtím u zpovědi, musela být na něj komis a doma každou noc musela být u něj stráž, někdo tam musel spát. Karavule [rus. каравул = stráž, hlídka] – to jen když zemře nepřirozenou smrtí. 9. dubna dostal jsem peníze z domu – 9 rublů 70 kop.

Musím připsat opět několik řádků. Zima nám utekla při té zahálce, práci jsme žádnou neměli. Oni chazájové neradi platí a my zadarmo ztratili jsme klíč od práce a bolí ruce. Já jsem den mlátil na mašině za 60 kop., na dříví jsem vydělal 1 rubl 50. Jaro zde jest pohodlné, dosti teplo. Dlouho tu nesejí, mají strach z mrazu a jsou lenoši. Potom mají hospodářské náčiní celkem špatné. Půda jest zde velice dobrá, hnůj na pole a luka nevozí. Peněz tu mají jako žába vlasů, ale kdyby to dělali jak u nás, dosti dobře by se jim vedlo. Když jim něco radíme, tak tomu nechtějí rozumět, neb dají za pravdu, dělají podle svého...

Sejí začátkem května našeho ještě málo, někteří kamarádi pomáhají sít, kde nejsou mužští.

My chodíme do lesa na špacír, ale je tu ouzko podívat se do lesa, jaký nepořádek! Tady skácí strom, usekne vrch s kloníkama, nechá to ležet. To dělá každý. Tady hnije dříví, za které jest u nás mnoho peněz. Také jsme stříleli zajíce s Kroulíkem. A Řehák s Duchoslavem je připravovali. Dnes jsme si udělali s nádivkou mladé vrány, které jsme vybrali, a u Fikejzovy hospodyně upekli. Nesměl o tom žádný vědět, neb tady je veliký pohan, kdo jí vrány a zajíce. Mně chazáj říkal, že se mnou nebude jíst z jedné misky, já mu odpověděl, aby mně dával zvlášť jíst.

Bavíme se, jak můžem, přitom ale nezapomínáme na vás, drahé rodiny. Máme dnes svátek sv. Jana, který je mučedník český. Vzpomínám, že mnohé rodiny oplakávají své drahé syny, manžele a otce, že podobnou smrtí kdes dokonávají, neb dokonali. Dej jim Bůh lehké odpočinutí. V Zolotové na sv. Jana Nep. 16. května 1915.

Dočkali jsme se svátků svatodušních [t. r. 23. května] na Sibiři, které jsou u nás tak krásné, všecko kvete a voní. Tady mají svátky delší, od pátku do pondělka. V sobotu císařovo narození [ruský car Mikuláš II. narozen 18. 5. 1868], v neděli nejsvětější Trojice [t. r. 30. května] zároveň slaví jako pouť. Pekou také koláče z bílé mouky, maso – jen ryby koupí, s kterými skládají takové koláče, jak u nás s tvarohem, tady tomu říkají piroky [rus. пирог = piroh, koláč plněný masem, zeleninou atd.], já je nejím. Mám se dosti ucházejícně. Dědušek jest dobrý, starucha často dostane od něj huby, by mě v pravý čas a dobře krmila. Ona jest trochu skoupá, přitom dosti hloupá. Na její čistotu nesmím koukat, člověk zvykne i šibenici.

V sobotu [29. května] měli slavnost. Tu pořádají děvčata. Sejdou se v vůkolních vesnic, chodí v průvodech ve čtyřech za sebou po celé vesnici, hoši za nimi. Kdo má pěkný vozík a koně, také jezdí zároveň. A zpívají. Každý který víc a jak umí. Také se tu poprali. Letos říkají, že jest všechno mírnější, že není víno. Tady se žádné lihoviny ani pivo nesmí prodávat ani pít. Vaří si tu sami pivo. Aby se mohli přece po něm opít, dávají do něho tabák. Pro nás jest to velká výhoda, že nemohou pít, neb by to zde s námi špatně dopadlo. Mně říkají, kdyby tu bylo víno, že bych tu nemohl být. Chazáj starý také rád se napil, potom to vyhnal ze stavení a nadával po ulici lidem. Když vystřízlivěl, zase je odprosil.

Dne 30. května brzo ráno nás budí ruský voják: „Robáta, vstávejte, v 7 času budem se ubírat.“ Neradi jsme to slyšeli, neb jsme byli tady zvyklí. Fikejze neradi pustili, mě také. Chtěli nás zpátky. Ráno jsme posnídali, s nimi se vypořádali, rozloučili. Plakali o nás. V osm hodin jsme vyšli na štaci [železniční stanici, zastávku] pěšky. Tam jsme čekali na vlak do čtyř časů

odpoledne. Pro nás neměli vozy, museli jsme pěšky. Přišli jsme do drévní Skorodum, tam jsme měli nocovat. S Fikejzem jsme šli do jednoho domku spát. Zvali nás k večeři. Najedli a vyspali jsme se dobře. Ráno [31. května] zase nasnídali. Ptali jsme se, co budou chtít. Chazájka nám říkala, že darmo nám to dává. Za ochotu poděkovali jsme těm dobrým lidem. Ubírali jsme se dále. Tam jsme si zjednali povozy pro naše ranečky, kdo chtěl. Za půl ruble jich dovezli do Tjumeni. Dost jsme těžko došli.

Na svátek nejsvětější Trojice jsme měli veliký marš. V poledne jsme obědvali v Prevevolně. Koupili jsme si mléko a chleba na kraji vesnice – Huryta, Fikejz, Sodomka. Šli jsme do vesnice – tam bylo lidu na venku! Tu nám jedna chazájka říká: „Pote robáta ke mně na oběd.“ Nevěděli jsme, jestli za peníze neb darmo, šli jsme. Stavěli samovar a my jsme si zatím vyprali onuce a usušili a nohy umyli. Slušně jsme se najedli, jen nám chválili austriáky, jací byli u nich smírní. Za oběd zase od nás nic nechtěli. Cestou nám na vesnicích dávali pít kvas. Většinou jsou tu dobří lidé. S večerem jsme došli do Tjumeni. Dali nás zase do kůželovny, co jsme byli dřív. Bylo zde mnoho zajatců. Sjížděli se z vesnic.

V pondělí nás rozdělili podle národnosti. Ptáme se jeden druhého, co s námi budou dělat, kam nás pošou. Rychtují transporty, posílají je pryč, žádný neví kam. Smutné podívání je na ty ubohé raněné. Nemají jednu nohu, jeden obě a takových ubožáků bude na tisíce.

11. června nám bylo hlášeno: „Čechy ven, všechno s sebou!“ Bylo nás 300. Byli jsme rádi, že jdeme pryč, neb tady bylo mnoho zápachu ze záchodů. Říkali nám, že půjdeme na dráhu pracovat. Někteří se těšili, že jest mír. Zavedli nás na loď a jeli jsme proti vodě 210 verst.

12. [června] večer nás vylodili na břeh asi 2 versty od města Turinska, kde se stavěla třetí rok železná dráha. Zavedli nás na noc do dřevěných baráků, ale žádný jsme nemohl spát pro mnoho komárů, na které je zdejší Sibiř moc bohatá. Jsme od nich opuchlí a moc to po nich svědčí. Teď se nás drží všecka neřest – vši, blechy. Těšili nás, že bude brzy konec. Není žádná naděje... Tady jest den moc dlouhý.

15. června jsme začali pracovat. Naváželi jsme násep 15 metrů vysoký. Jedni vozí s koňmi hlínu, jedni rychtují šíny dráhu. My s Fikejzem v partě nakládáme na vozíky hlínu, kterou vozí mašina po náspu. Tam druhá parta skládá. Tak se měníme. Vstáváme ráno ve tři hodiny. Půl čtvrté – jdeme do práce. Pracujeme do osmi hodin, druhá parta od osmi do půl jedné, zase ta první nastoupí do pěti, druhá od půl páté do devíti, někdy déle. Práce jest to těžká, pro některé moc obtížná, neb mnohý nedoved ani lopatu vzít do rukou, jakživ nepracoval o hlíně. Jsou plné ruce mozolů a více nemocných každý den

chodí k prohlídce do hodinu vzdáleného městečka Turinska. Lékař jest hodný dobrý pán. Jde nám vstříc. Více stůňou na průjem.

Mináž vaříme si sami, ale maso, co je potřeba, bere se z kantýny. Na jinou koupi jsme odkázáni na kantýnu, kde jest žid, který z nás chtěl odřít, co jsme si sem přinesli každý těch několik kopějek. A zařídili to páni s námi tak, že nedostaneme peníze do rukou, jen lístky, na které nám pan kantýnský naše potřeby vydá. My jsme si ale řekli, za naše peníze, kde budeme chtít, budeme kupovat. Museli nám svolit. Maso si budeme kupovat sami. Máme pekaře, budeme si péct sami, neb od žida jsme nemohli chléb jíst. Dvakrát jsme ho vrátili, bránili se. Nechtěl ho vzít. Musel přijet lékař, který ho uznal k jídlu nemožným. Inženýr odkoupil chléb pro koně. Co pečou naši pekaři, máme chléb dobrý.

Pracujeme přes týden a výplata žádná. Chceme peníze den po dni. Říkají, že nemají to spočítané. Potom nám řekli, že nemáme nic vyděláno. Dali nám napřed 30 kopejek. Na sv. Petra a Pavla [29. června] jsme zastavili práci, že nemáme peníze, zadarmo dělat nebudeme. Přijel inženýr, teprv nám řekl, zač budeme pracovat. Až to spočítají, že nás vyplatí. Čekáme dva dny, zase nic.

30. června zase jsme přestali pracovat. Rusáci mysleli, že to s námi špatně dopadne. Přijeli inženýři s vojenským náčelníkem. Ten to vyšetřil, proč nechceme pracovat, a nařídil, že musíme každý týdně dostat 1 rubl zálohy a knížku, do které se napíše, co který vybral, neb se musí každý z toho ošatit. Dříve nám říkali, že musíme odvádět 7 rublů k státu, 9 rublů na mináž, tak by se nám ani nedostalo. Důstojník nám říkal, že stát na nás nic nechce.

1. července dostali jsme peníze. Za 14 dní jsem dobíral 2 ruble. Byl jsem okraden o 1,50 ruble, nenapsali dva dny. Fikejze o 2 ruble 20 kop. Srážejí nám za mináž 30 kopejek.

5. července slavili vzpomínku upálení Mistra Jana Husa. Večer pálení hranice, přitom zpívali naše české písně, které tak krásný a blahý pocit mají pro upřímného Čecha.

12. 7. byl jsem marod. Každý den jest více marodů. Jsou nezvyklí těžké práci. A ještě více nechut' k ní! Musíme ráno vstávat ve 3 hod., spát denně 11 hodin. Ještě nemůžu usnout, jest zde mnoho štěnic, k tomu blechy, ve dne zase černo much a komárů. Strava není také v pořádku. Společnost nám dodávala skrze ruce židovské, co potřebujeme, všecko o moc dražší. Maso o 13 kop. na kile a špatné. A náš šikovatel odebíral od nich zásoby, nevedl patřičné účty. Společnost nám sráží 80 kop. a provařilo se 21 kop. Nechceme být s tím spokojeni. Mináž jest špatná. Máme zde sena. Sekají, ale neobracejí. Nechají tak dlouho, až uschne, potom dávají do kup nebo do stohů. Často zde prší, noci jsou dosti studené. Ve dne zase moc teplo, někteří pracují bez košil jen v

kalhotech. Peníze nám nedávají, zase nám slibují. Den ode dne napsali do knížek, co máme vyděláno, a nám strhují. Míni nás s tím odbýt.

20. července přijelo po lodi 500 vojáků. Národ smíšený – Češi, Poláci, Slováci a Rumuni. Mysleli, že nás doženou, oni že budou lépe pracovat. Zatím nový transport vyjednával, dříve než budou pracovat, celý mundúr a prádlo, každý den peníze na ruku a mináž. Dříve že nebudou pracovat. Zvláště Rumuni se nepoddávají, druhý den leží na trávě, bez mináže, jen o chlebě.

22. 7. zastavili jsme práci, že chceme peníze. Za to nám zakázali vařit večeri. Jest nám dlouhý den. Tím více vzpomínám na rodinu, vím, co mají práce, mají-li asi co jíst... Časem zůstávám v myšlenkách stát jak pitomý. Blíží se rok, co jsme z domu pryč, co jsme svoje ženy, děti a rodiče neviděli, některý ani neslyšel a ničeho z domu nedostal. Chvillemi ztrácím naději, s mými nejdražšími že se ještě jednou uvidím. Zase doufám, že s pomocí boží, s přimluvou Panny Marie se sejdeme.

26. [července] jsme opět začali pracovat a dostali jsme peníze – 5 rublů 72 kop. za čtrnáct dní. Některý vydělal dost – řemeslník. Já s Fikejzem jsme tak šťastni, že nás každou výplatu zkracují.

28. 7. přijel náčelník – oficír ruský – a donutil Poláky a Rumuny do práce. Ale ty požadavky, co chtěli, jim nepřijali. Asi čtyři zavřeli do arestu. Dostali jsme se také k sekání luk – do našeho oboru... Sekali jsme trávu, ve které se dříve pásli koně celé noci tak, že jest to vše rozšlapané. Žádný u nás nebyl. Sekali jsme, jak to šlo, v práci se nepřetrhne žádný. Asi za čtrnáct dní jsme obraceli řádky, které byly vespod shnilé, a skládali do kup.

V neděli 8. srpna nás deset poslali dvě hodiny dále na práci do jedné ochtrovny na dráhu. Vybiráme bláto pro pilíř na most, jest to těžká práce, ale žádný nás nehoní. Platu nám přislíbili 1 rubl 50 denně, 25 kop. denně ubírají na stát. Žijeme jak cikáni. Vaříme si sami, chodíme do vesnice kupovat mléko, chleba 10 kop., vejce – 10 za 14 [kop.], maso 28 kop., čerstvé 38 kop. Spíme jako páni ve slepičníku, některý v chlévku pod námi, já s Fikejzem v prvním poschodí v nové kolně, určené pro hospodářství domácí.

Máme ruský svátek – 15. srpna neděláme. Žijeme zde dosti spokojeně, je nás 10 Čechů pohromadě. Za 14 dní přišlo k nám 15 Poláků. Jest nám tu veselo, krátíme si chvíle, jak můžeme. Jenom si říkáme, kdyby nás viděly naše ženy a rodiny, že by byly o nás bez starosti. Jsou tady žně, trvají pět neděl, často prší a 14 dní byly velké mlhy. Obilí dávají vše do mandelů a stojanů, žito roste v mandelích.

28. 8. našeho [kalendáře] – svátek ruský Panny Marie – nepracovali jsme, byl pěkný den. V neděli [29. srpna] jsme šli se Sodomkou do města [Turinsk], tam jsme se dozvěděli o Řehákovi, že jest těžce nemocen. Navštívili jsme ho, byl moc špatný, měl velikou horečku. Těžko jsme od něj odcházeli, neb tak

každý nerad by zde zemřel, ty kosti své tak daleko od své vlasti a drahé rodiny složit...

[Následuje text, připsaný do válečného deníku Františka Huryty jeho přítelem Janem Fikejzem, sousedem z Horek čp. 7.]

Ukončení poznámek mého milého kamaráda, kterého jsem ztratil v městečku Turinsku na Sibíři.

Jak on má napřed naznačeno, že 28. 8. [správně 29. 8.] byl navštívit také kamaráda Řeháka v nemocnici, který byl také těžce nemocen, nepomyslel sobě, že za týden půjde za ním, ale tak nešťastně... 29. 8. [správně 30. 8.] v pondělí počali jsme opět nový týden, řezali jsme spolu piloty, to jsme řezali od kusu 8 kopějek od jedné. 30. 8. navečer již nařikal, že ho bolí šíje, což mě již přešlo, ztěží dočkal večera. 31. 8. již zůstal ležet a tu se mu nemoc zhoršila, dostal horkost i nechut k jídlu, to jsme dávali vinu, že nastydl, poněvadž to bylo v bahně a my byli bosí, což mi často říkával, zdali mě to také zebe, že jeho ano. A tak si pomáhal sám, nejprve dával si studené obklady, i listí z babyhněvu jsem mu natrhal, ale marno. Až 3. 9. [správně 4. 9.] v sobotu málo se mu ulehčilo, neboť šíje ho přestala poněkud [bolet]. Tedy jsme mu říkali, aby šel do nemocnice, ale nechtělo se mu, jako by byl věděl, co ho tam čeká. Byl bych zapomněl, že 1. 9. šel opět do práce, zdálo se mu, že mu je již lépe, od čeho jsem ho moc zrazoval, ale on, nezvyklý zahálet, šel přece k jeho záhubě. To již do večera nevydržel, šel domů dříve.

A tu 4. 9. [správně 5. 9.] v neděli přijel s příležitostí, která od společnosti byla placena, a my si sedli a jeli s nadějí, že si v nemocnici odpočine jako mnoho jiných a zase dále v bázni boží budeme pospolu pracovat a ten náš kýžený mír očekávat. S těžkým srdcem jsme se rozloučili, neboť myšlenka, že snad bychom se měli navždy rozloučit, padla jako těžký balvan na naše srdce, což jsme si oba z očí vyčetli, neboť nám oběma slzy z očí vyhrkly. On nemusel zde býti, neboť v Tjumeni, když jsme byli u doktorské přehlídky, byl uznán jako neschopný pouze kvůli zubům, poněvadž kteří jsme jeli na práce na dráhu, měli být všichni úplně zdraví. On žádal doktora, aby ho propustil s námi jenom kvůli tomu, by jsme byli pospolu, neboť jsme doufali, že spolu nám bude vždy veseleji, což také bylo až do té doby nešťastné. Tu po nešťastném rozloučení ubírám se s těžkými myšlenkami domů, smutno mně bylo, když jsem byl sám. Kamarádi se bavili, ale já se nemohl nijak přinutit s nimi do hovoru, stále jsem měl na mysli kamaráda.

A tak celý týden uběhl a přišla neděle [12. září], i ráno s kamarádem Sodomkou jsme se vypravili na návštěvu. S radostí pospíchal jsem, abych zase sešel se s kamarádem. A tu přijdeme a mezi jiným ptám se: „Jak ti je, kamaráde?“ Na to dal mi odpověď nejasnou, že ho nebolí nic, ale že je velice

slabý, že dostává špatné léky. Pravda byla, že barvu ztratil i se spadl. Tak jsme si pohovořili a zase tak rozloučili. A zase ubíráme se domů, tu ještě na náměstí sešli jsme se zase s jedním naším vojákem a on nám říkal, že Huryta tu má čtyři lístky. Ihned jsme se vrátili a s tím, který je měl, opět do nemocnice šli, což také předem jsme si lístky přečetli, vše nás potěšilo i jeho, neboť se mu i ruce radostí chvěly, a tak opět pohovořili nedlouho, zase domů šli. Tu neděli dostal Řehák telegram z domu, který také ještě v nemocnici byl, a se jím velice potěšil. Tu já také dva lístky dostal, ta neděle byla veselejší, nás bylo několik, kteří jsme lístky dostali.

Zase týden uběhl a já v neděli [19. září] zase jdu do nemocnice s myšlenkou, že kamarád bude již zdravý, smutno mi bylo velice, poněvadž když člověk takovou cizí krajinou a za takovou příležitostí jde, není veselo nikomu. Přijdu a po obvyklém pozdravu podám mu dvě bulky, které on rád jedl, obzvlášť když byly čerstvé, měl radost, poněvadž mu chléb špitálský moc nechutnal. A tu opět pohovoříme o těch lístcích a o tom o všem. Ptám se: „Jak kamaráde tu ještě dlouho myslíš být?“ Právil, že již dlouho ne. Já mu povídal, kdybych věděl, kdy přijde, že bych šel naproti. On povídá, není třeba, to že on dojde. Tedy já povídám, že v neděli opět přijdu, a on mě litoval, abych nechodil, že abych si oddechl. Viděl jsem, že opět na něm je změna, těžko, velice těžko jsem odcházel. Že mi řekl, že brzy přijde, to mě neuspokojilo. Jdu opět sám domů, ale toho jsem se nenadál, že jsme spolu naposledy mluvili. Tu přijdu domů a kamarádi všichni jakoby jedním hlasem se táží: „Tak co Huryta, bude již zdravý?“ Já odpovídal: „No, ještě ne, ale snad již brzy,“ přičemž ho všichni litovali.

A tak opět jeden týden uběhl. Jak obyčejně: přišla neděle [26. září], opět se přistrojím a jdu na návštěvu s nadějí, že kamaráda s sebou přivedu. Ale jakási tajná úzkostlivost mne neopouštěla, však ne nadarmo, cestou do nemocnice na poloviční cestě stávil jsem se u kamaráda Řeháka a ten mi tu truchlivou zprávu sdělil.

[Následuje text, připsaný do válečného deníku Františka Huryty jeho manželkou Marií.]

Náš dobrý soused [Jan Fikejz] dopsal. Bylo mu těžko, když měl nám tu hroznou zprávu sdělit, neb jsme se kojili nadějí, že náš drahý otec se vrátí. Když jsme od něj dostali dopis, tak byl velký svátek u nás. Asi v polovici srpna jsme dostali lístek, snad jako výstrahu, na něm úplně nic, jen naše adresa. To bylo poslední. Kamarádi jeho také dlouho nepsali.

Až před Hromnicemi [2. února 1916] psal Kulkovi pekař z Nových Hradů, že tam zemřel, zaměstnán s ním, Huryta z Horek, kterého velice litovali. Na nás zpráva ta účinkovala jak hromová rána, vždyť jsme doufali, že se nám náš

drahý otec vrátí. Krvavými slzami jsme ho oplakali. Děda říkal: „Aspoň kdybychom Fikejze dočkali, abychom věděli, co bylo s Frantikem.“

Z mého života. Dostala jsem se na Pekla, bylo mně asi 20 roků [narozena r. 1882]. S Hurytou jsme se znali. Když odbyl si dvouletou vojnu, tak se přihlásil jako vážný nápadník. A byl s láskou přijat. Bylo u chalupy asi 20 mír polí, to bylo pro nás málo, toužili jsme po větším. Koupili jsme [r. 1903] tohle [Horky čp. 8], měli na tom skoro polovičku dluhů a puštěno všecko, u zahrádek ani ploty nebyly. Rodiny přibývalo a starostí taky.

Všemu bychom byli dost čelili, až přišel ten hrozný den, kdy na svatou Annu [26. 7. 1914] byla hlášena mobilizace. Co znamenala ta slova pro milující rodiny... Přišel Ladiček z kostela: „Maminko, bude válka, o jiném se tam nemluví.“ Rodiče a otec, když přišli z kostela, potvrdili jen tu strašnou pravdu. Nárek a pláč se nedá slovy vypovědět a perem vypsát, vždyť nás opouštěl životel, který nám byl vším.

Rukovali landšturm [domobranu] do Zámrsku, Horeckých asi osm, všichni starší, neboť v Mýtě neměli pro ně ani plac, neboť byli ze tří okresů. V Zámrsku jsme byli každý den někdo za nimi. 15. srpna na svátek P. Marie utekli domů, aby naposled zulíbali líce těch jim tak drahých dětí. Děda tam také zavezl Aničku a Ladika, aby zulíbal ty drahé děti. 24. [srpna] na svatého Bartoloměje vezli je na frontu do těch přesil, ti jeli jak na jatka, ubozí naši tátové. Zmírali jsme žalem, dovolání nikde žádné.

Spi, Havlíčku

Nad Polskou se půldne sklání,
větrem táhne teskné žalování.
Odpočiňte v pokoji,
druzi milí, po boji.

V horské chatě dnem se šepí,
máť se modlí za syna
a v návrat věří.
Nezná, že pad na poli,
jak ji srdce zabolí...

V boji spolu vpřed jsme šepi,
strojní pušky, granáty zahřměly.
Sbohem, milý druhu můj,
máť i zemi pozdravuj.

Ach, mě opustilo štěstí,
nemělo nám v žití, v blahu,
škoda snů všech,
nám kvěsti stokrát.
Ó, jak žil bych ještě rád!

Pověz jim, že poslední chvíli
vzpomínky mé jenom u nich byly.
Smrt mně chladnou líbá líc,
nespatřím jich nikdy víc.

Zhasl zrak a srdce věrné
náhle ztichlo opuštěno, v černé
mohyle spí věčným snem,
lehká buď mu ruská zem.

SKLÁDKA STÁLE HROZÍ!

Dne 20. května tohoto roku se v Bohuňovicích konalo závěrečné posuzování procesu EIA plánované stavby skládky tuhých komunálních odpadů Horky. Veřejné projednání bylo řízeno pracovníky Krajského úřadu v Pardubicích. Na tomto projednání bylo zcela zřetelně prokázáno, že:

- a) kapacita současných skládek v Pardubickém kraji je dostatečná do roku 2030,
- b) bylo zdůrazněno, že pro minimalizaci rizik, plynoucích z provozování skládek tuhých komunálních odpadů, musí mít provozovatel takových zařízení dostatečné zkušenosti s nakládáním s odpady,
- c) zástupci obcí, bezprostředně sousedících s lokalitou plánované skládky, dali zcela jasně najevo nesouhlas se záměrem firmy Profistav.

Výše uvedená fakta zcela jasně vyvracejí potřebu další skládky komunálního odpadu v našem regionu. Tyto skutečnosti a námitky občanů uznal i referát životního prostředí Krajského úřadu v Pardubicích a ve svém rozhodnutí nedoporučil realizaci záměru firmy Profistav. Je však nutno podotknout, že tím celá záležitost zdaleka nekončí! Věc je postoupena stavebnímu úřadu a jednání budou pokračovat.

František Zachař

Horečtí poddaní panství litomyšlského v 1. polovině 18. století

Tak zní název mé nové práce z historie obce, která je případným zájemcům k dispozici v obecní knihovně. Lze se dozvědět mj. o tehdejších horeckém katastru, pomístních jménech rolí a luk, plodinách a stromech, které naši předkové pěstovali, o hospodářském zvířectvu, které chovali, v jakých domech žili. Hodně pozornosti je věnováno okolnostem, za jakých se poddaní rodili, ženili a umírali. Je zde uveden místní původ kmotrů, snoubenců a svědků při sňatcích, četnost výskytu jednotlivých příjmení. Zmíněna je též náboženská stránka soudobého života. Mezi přílohami je také přehled držitelů všech stavení ve sledované době.

Milan Novotný

HORECKÝ ZPRAVODAJ. Vychází čtvrtletně. Vydává Obecní úřad Horky, Horky 55, 570 01 Litomyšl, tel.: 0464 / 62 21 48, e-mail: obec.horky@quick.cz, <http://sweb.cz/obec.horky> (tam též internetová verze zpravodaje). Bezplatné.